**Influența limbii materne în predarea
pronunției în limba engleză****The Influence of the Mother Tongue in
Teaching English Pronunciation**

**Larisa Usatii, lector universitar, doctor în
științe ale educației,
Catedra de Filologie Engleză,
Facultatea de Limbi și Literaturi
Străine,
UPS „Ion Creangă”, Chișinău
ORCID: 0000-0001-6083-0311**

CZU: 811.111:37.016

DOI: 10.46727/jshs.2021.v49.i3.p66-74

Rezumat

Articolul prezent tratează o problemă referitoare la influența limbii materne în predarea pronunției în limba engleză. Importanța și necesitatea utilizării limbii materne în învățarea limbii engleze sunt relevante. Cunoștințele, priceperile și deprinderile formate în limba maternă influențează asupra celor din limba străină; în consecință, ele relaționează, supunându-se unor legități concrete. Această interdependență poate atât să contribuie la învățarea limbii engleze, cât și să constituie un impediment în acest proces. Formarea deprinderilor de pronunțare corectă depinde de adaptarea sistemului fonologic al limbii materne la cel al limbii-țintă.

Cuvinte-cheie: interferență,
transpoziție, limba maternă, limba străină,

interdependență, deprinderi, cunoștințe,
pronunțare.

Abstract

The present article treats a problem regarding the influence of the mother tongue in teaching English pronunciation. The importance and necessity of using the mother tongue in learning English are relevant. The obtained knowledge, skills and abilities in the mother tongue influence those from the foreign language, as a result they are in an interdependence, that observe concrete laws. This interdependence can both contribute to learning English, and hinder it. The formation of correct pronunciation skills depends on the the adjustment of the mother tongue phonological system to that of the target language.

Keywords: interference, transposition, mother tongue, foreign language, interdependence, skills, knowledge, pronunciation.

În predarea-învățarea limbii engleze, există mai multe aspecte și probleme de rezolvat, una dintre acestea fiind influența exercitată de limba maternă (română) asupra educabilului. Limba maternă este o limbă de socializare, dobândită în afara situației formale de învățământ. Limba maternă este bine însușită și studenții acordă o atenție susținută conținutului ei, fără să se gândească la formele de exprimare, în timp ce la învățarea limbii engleze este necesar un efort intelectual mare, pentru a evita influența

limbii materne asupra limbii engleze. Iată de ce este necesar a consolida *deprinderile de percepere, înțelegere și reproducere a materialului* de limbă străină. Importanța și necesitatea utilizării limbii materne în învățarea limbii engleze, consideră O. Ziuzenkova [12], n-au dispărut niciodată. Cu toate acestea, opiniile savanților referitoare la eficacitatea limbii materne, în acest context, sunt diferite. Unii cercetători văd secretul succesului la învățarea limbii engleze în excluderea limbii materne în totalitate sau parțial din procesul de studii (adeptii metodei directe), alții insistă asupra necesității analizei comparate a sistemului limbii străine și a celui al limbii materne (adeptii metodei traducerii).

L. Scerba consideră relevantă analiza comparativ-contrastivă a limbii engleze și a limbii materne, în învățarea limbii-țintă. Practica a dovedit că „este posibil să excludem limba maternă din procesul de studiu, însă să nu putem exclude limba maternă din conștiința educabilului” [15, p. 287].

Cunoștințele, aptitudinile și deprinderile obținute de către studenți la limba maternă influențează cert asupra celor din limba engleză, iar în consecință, „*limba maternă și limba engleză sunt într-o interdependență complexă*” [12, p. 287]. Această interdependență se supune unor legități concrete, ea – *interdependența* –

poate atât să contribuie la învățarea limbii engleze, cât și să împiedice.

Avantajul folosirii limbii materne la învățarea limbii engleze constă în determinarea posibilităților de *transfer* al cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor din limba maternă în limba studiată și în elucidarea momentelor care creează condiții favorabile pentru *interferență*. Acest lucru este posibil în baza analizei comparative a limbii engleze și a celei materne.

Transferul (transpoziția) unei deprinderi din limba maternă în limba-țintă este conștient sau inconștient.

În situația când cunoștințele și deprinderile din limba maternă sunt transferate în limba de studiu, afirmă R. Lado [2], apare *facilitarea* de învățare. Când deprinderea transferată nu este permisă în limba-țintă, apare *interferența* și studentul își asumă o dificultate de învățare suplimentară. Dacă există aptitudinea de a folosi unitățile și modelele de exprimare într-o limbă nouă – limba engleză –, care sunt asemănătoare cu cele din limba maternă a studentului, atunci în funcție de gradul de asemănare funcțională va apărea o facilitare. Dacă în procesul de învățare a limbii engleze modul de exprimare, conținutul și asocierile în limba engleză sunt identice cu cele din limba maternă, va exista un *maximum de facilitare*. Interferența este condiționată și de faptul că domeniul de experiență de care este nevoie la învățarea limbii engleze este atât de asemănător cu cel

din limba maternă, încât vor fi folosite deprinderile de limbă maternă și, astfel, se va încetini formarea noilor deprinderi și aptitudini pentru modelele limbii engleze [13].

Transferul apare chiar și atunci când studentul încearcă în mod deliberat să-l evite. Puterea obișnuinței din limba maternă îi influențează atât auzul, cât și vorbirea. El nu aude completamente sistemul fonetic al limbii engleze, ci filtrează ceea ce percepe auditiv cu ajutorul sistemului fonetic al limbii materne.

În opinia academicianului L. Scerba, principiul corelării limba maternă – limba engleză este unul fundamental la formarea competenței fonologice și este numit *principiul pornirii*. Or, însușirea limbii engleze începe de la limba maternă și anume aceasta din urmă contribuie la prevenirea greșelilor în pronunțarea și utilizarea unităților segmentale și suprasegmentale din limba engleză. Savantul menționează că „studenții trebuie să învețe tot ce este nou și greu în limba engleză, comparând fenomenele cu corespondentele lor din limba maternă; dificultățile mari de pronunțare nu apar în procesul însușirii sunetelor care nu au corespondente în limba maternă, ci tocmai în cazul sunetelor limbii engleze care au echivalente în limba maternă” [14, p. 83].

Cercetătorul V. Artiimov menționează necesitatea de a îmbina corect regulile și activitățile de comunicare din

limba străină cu cele din limba maternă [5]. Fenomenele caracteristice limbii engleze nu trebuie însușite pe de rost, inconștient, ci conștient, comparându-le cu fenomenele din limba maternă.

L. Zinder, în baza studiilor lui L. Scerba, consideră că limba maternă a educabilului contribuie la învățarea limbii străine, oricât de mult am dori s-o excludem: „iată de ce, susține el, trebuie s-o transformăm din dușman în prieten și ajutor” [11, p. 94].

În limba maternă, totul este simplu și clar și nimic nu trezește nedumeriri, limba străină învățată în plan comparativ cu cea maternă creează posibilități de a determina diverse căi de exprimare în limba maternă, de a descoperi diferite nuanțe, neobservate anterior.

Învățarea limbii engleze poate fi „definită prin prisma testelor de limbă”, susține R. Lado [2, p. 186]. Unitățile din limba engleză care sunt asemănătoare cu cele din limba maternă sunt ușor recunoscute de către studenți. Momentul critic, la învățarea limbii engleze, se referă la unitățile care nu pot fi transferate din limba maternă, deoarece ele nu există în limba maternă sau sunt foarte diferite. Dacă aceste unități dificile au fost însușite, înseamnă că studentul a învățat limba engleză, lucru constatat prin aplicarea testelor de verificare a însușirii unităților segmentale și suprasegmentale ale limbii engleze, care se deosebesc de cele din limba

română. De exemplu: monoftongii posteriori de lungă durată, care lipsesc în limba română [u:, o:, a:]; accentul, intonația, tonurile, ritmul etc. din limba engleză se deosebesc de cele din limba maternă.

Limba străină este folosită în plan social; engleza, fiind privilegiată în viața publică, este o limbă de mediere a cunoașterii. Limba engleză, predată și învățată ca atare, este o limbă de comunicare în viața cotidiană, folosită în interacțiunea dintre persoane sau dintre persoane și instituții.

În condițiile societății contemporane și ale modernizării sistemului de învățământ, au prioritate nu informațiile, ci competențele care vor fi formate. Atunci când se predă o limbă străină, nematernă, este necesar ca profesorul să vegheze permanent la buna însușire a pronunției, deoarece numai astfel se pot atinge progresul și acuratețea în pronunțare. Însușirea pronunției nu se realizează separat de învățarea limbii în întregime.

Limba este un instrument de comunicare și de interacțiune socială. Învățarea limbii într-un mediu bilingv le oferă posibilitate studenților să-și diversifice tipurile de discurs, să-și îmbogățească experiența și să-și consolideze competența lingvistică. Acest lucru îi obligă să utilizeze toate resursele, competențele și aptitudinile, pentru a fi personalități interculturale. Studenții trebuie obișnuiți să-și dezvolte

abilitățile de scriere și citire în ambele limbi: maternă și străină, accentul fiind pus pe dezvoltarea competențelor comunicative.

R. Lado [2, p. 87] susține că pentru pronunție corectă este nevoie de „*trei niveluri de acuratețe*, și anume: acuratețe în scop *comunicațional*; acuratețe în *predare*, oferită de profesorul de limbă, și acuratețe în *folosirea celei de a doua limbi ca limbă națională*, performanța lingvistică”. În predarea limbii engleze, este bine să se țină cont de specificul limbii. O parte din problemele care apar la învățarea limbii engleze se rezolvă ușor în perioada orală, care are rolul de a asigura formarea deprinderilor de pronunțare corectă, mai ales la adaptarea sistemului fonologic al limbii-țintă. În astfel de cazuri, se cere a fi respectat următorul traseu: *conștientizarea fenomenului – înțelegerea lui – exersarea conștientă – exersarea în comunicare*.

Înlocuirea unui sistem de sunete cu un alt sistem reduce inteligibilitatea informației transmise. Când o persoană folosește sistemul fonetic al limbii materne în limba-țintă, auditoriul va avea reacții la accentul său; aceste reacții depind de persoana care ascultă, de felul cum folosește ea limba în comunicare.

O percepție auditivă imperfectă a sistemului fonetic duce la o memorare mai puțin temeinică a mesajelor. Îmbunătățirea pronunției, în cadrul percepției auditive, va

duce la o memorare mai bună și la o comunicare corectă.

Noțiunea de „interferență” a limbii materne, la însușirea limbii străine, a fost considerată ca o primă sursă de comitere a greșelilor. În locul ei, a apărut conceptul de „transfer lingvistic” al caracteristicilor limbii materne în limba studiată, care poate fi atât pozitiv (în cazul caracteristicilor fonologice asemănătoare), cât și negativ (în cazul când aceste caracteristici lipsesc în limba maternă).

Dacă limba maternă stimulează învățarea limbii engleze, dacă activitatea de comunicare se realizează mai productiv în baza limbii materne, o astfel de influență a limbii materne se numește *transpoziție*, sau *transfer*. Dacă studentul transferă programul de comunicare care a fost însușit în limba maternă în limba engleză astfel încât norma limbii engleze nu este respectată, o astfel de influență a limbii materne încetinește învățarea limbii engleze. Acest fenomen se numește *interferență*. În acest caz, nu se atestă asemănări între limba maternă și cea străină. Esența interferenței presupune că cel care învață limba străină nu identifică, în realitate, similitudinile dintre limba maternă și limba străină [12, p. 287].

Cei care învață limbi străine caută în mod conștient asemănări, puncte de referință între limbi, cu scopul de a facilita procesul de învățare, susține O. Nagy-Szilvester [8, p. 739]. La începutul procesului de achiziție, cunoștințele din domeniul limbii engleze sunt

minime, de aceea studenții recurg la limba maternă, care este un punct de referință și constituie mecanismul de bază al transferului lingvistic. Transferul lingvistic prezintă influența cunoașterii anterioare de limbă cu privire la achiziționarea unei alte limbi.

Transferul conștient sau inconștient constă în preluarea elementelor, structurilor și caracteristicilor limbii-sursă în limba-țintă. Majoritatea studiilor referitoare la transferul lingvistic s-au concentrat, în opinia savanților De. Angelis și L. Selinker [5], în special asupra influenței limbii materne asupra limbii străine.

Nu trebuie neglijată nici importanța distincției între transferul pozitiv și cel negativ [7]. Transferul pozitiv ajută studentul la achiziționarea unei limbi noi, însă s-a constatat că acesta are loc în cazul a două limbi asemănătoare. Termenul *interferență*, de regulă, coincide cu termenul *transferul negativ, defectuos al elementelor lingvistice*, care este un fenomen eronat și afectează negativ performanța celor care învață limba engleză.

„Teoria transferului este strâns legată de analiza contrastivă”, susține E. Macaro [7, p. 77], care se concentrează asupra comparației sistemice a limbilor, vizând identificarea dificultăților pentru studenți. În opinia acestui savant [Idem p. 78], „conștientizarea lingvistică” este o noțiune legată de transferul lingvistic, centrată pe ideea de înțelegere a modului în care

funcționează limba, subliniind diferențele și asemănările dintre limba maternă și limba engleză.

Transferul lingvistic negativ, sau *interferența lingvistică*, este deseori abordat în studiile lui E. Macaro et al. [Idem, p. 67], împreună cu *teoria „fosilizării lingvistice”*, a transformării lingvistice. Acest fenomen se referă la formele lingvistice deviate. La această etapă, limba studenților este la un nivel intermediar, incomplet, ușor influențat.

Lecțiile de limbă engleză cu studenții care au diferite niveluri de competențe și cunoștințe în limba engleză oferă numeroase exemple de transfer lingvistic. Elementele de transfer lingvistic negativ sunt comune la nivelurile începător și mediu. Studenții cu cunoștințe de limbă română începători care studiază limba engleză întâmpină dificultăți privind pronunția [8], întrucât limba maternă are un sistem fonologic destul de clar, semnalat prin alfabetul său, în timp ce limba engleză nu marchează fiecare sunet specific cu litere strict corespunzătoare. De exemplu, o eroare fonologică o constituie pronunțarea monoftongilor posteriori de lungă durată.

S. Gass, L. Selinker, de asemenea, abordează noțiunile de „transfer lingvistic al limbii materne” și cea de „interferență” și specificul lor [6].

Transferul negativ, sau *interferența*, are loc la toate nivelurile, însă interferența fonetică (fonologică) este cea mai pronunțată. L. Zilberman [10] constată că în procesul de

învățare a limbii engleze este posibilă interferența fonetică, drept urmare a existenței vocalelor lungi și scurte, care în unele limbi au importanță fonematică, iar în altele, nu au. Acest fapt condiționează o pronunțare incorectă și o comprehensiune proastă. Folosirea improprie a anumitor structuri morfologice constituie cazuri de transfer lingvistic. Studentul transferă în mod conștient structuri din a doua sau a treia limbă în cea engleză, folosind structurile limbii-sursă ca modele pentru produsul de limbă engleză. Cazurile de interferență gramaticală includ, în general, erori privind ordinea cuvintelor, timpurile verbale, gradele de comparație ale adjectivelor, structura propozițiilor și altele.

Propoziția engleză care necesită un subiect, fie chiar unul formal, este un alt caz de transfer negativ – interferență [8, p. 743]. De exemplu: în limba română – *Plouă*, în limba engleză – *It is raining*.

Utilizarea corectă a prepozițiilor în limba engleză cauzează dificultăți pentru studenți, deoarece ei recurg la limba maternă ori la o altă limbă învățată anterior, care uneori are rolul de facilitare, iar alteleori studenții sunt induși în eroare de aceasta. De exemplu: *a cânta la pian* – în română, *to play the piano* – în engleză (în limba engleză, lipsește prepoziția); *a fi acasă* – în română, *to be at home* – în engleză (în acest caz, prepoziția lipsește în limba română).

Interferențele lexicale apar atunci când studenții vor să compenseze lapsusurile din vocabular, împrumutând morfeme ori cuvinte din alte limbi, pentru a se exprima. De exemplu: *He bit his language* în loc de *He bit his tongue* (a mușcat limbajul său, în loc de *și-a mușcat limba*). Polisemia cuvintelor, expresiile idiomatic, în limba engleză, de asemenea, generează erori lexicale.

Capacitatea scăzută de a imita corect noile sunete din limba engleză este scăzută, deoarece studenții le aud prin prisma deprinderilor de pronunțare ale limbii lor materne, care s-au imprimat adânc în obișnuință. Deci, în opinia savantei A. Tătaru [3, p. 176], „interferențele din limba maternă și interpretarea greșită a grafiei cuvintelor noi sunt dificultăți foarte importante”, de aceea, cunoașterea contrastivă a sistemului de pronunțare al limbii engleze, față de cel al limbii materne, care poate fi dezvoltat pe parcursul vieții, îl poate ajuta în mod substanțial pe adult să evite substituirile spontane sau chiar voite de sunete. Asemănările nu reduc, ci adesea înmulțesc dificultățile în ceea ce privește însușirea corectă a pronunțării structurilor lingvistice de către străini. De aceea, cunoașterea lor este tot atât de importantă, ca și cunoașterea deosebirilor [Idem p. 171].

Fluxul pronunțării în limba engleză este adesea atât de continuu, încât, frecvent, afectează distingerea cuvintelor în context. Această trăsătură, foarte importantă, a deprinderilor de pronunțare în limba engleză

este susținută mult și de durata scăzută a silabelor neaccentuate față de cele accentuate. Vocalele lungi și scurte dau acestei impresii acustice de fluiditate o notă specifică, imprimând ritmului pronunțării armonia necesară. Accentele sintactice joacă un rol important în trăsăturile enumerate, ca și faptul că limba engleză, deși germanică de origine, având tendința accentuării cuvintelor pe prima silabă, cuprinde multe cuvinte de origine romanică, cu accentele și pe alte silabe.

Avantajul analizei contrastive a limbii materne și a celei engleze rezidă în faptul că aruncă lumină egală asupra fiecărui sistem în parte. Cercetările elementelor suprasegmentale – accentul, intonația, ritmul – relevă faptul că ele constituie o parte importantă a competenței fonologice, relevă caracteristicile proprii ale limbii materne și ale limbii engleze. Cercetarea contrastivă are două trepte: prezentarea paralelă comparativă a sistemelor fonologice față de cele grafemice ale limbilor date, urmată de analiza contrastivă propriu-zisă a sistemelor lor de pronunțare. Analiza contrastivă, în opinia cercetătoarei A. Tătaru, determină și descrie problemele pe care vorbitorul unei limbi le vor întâmpina la învățarea altei limbi; astfel, autoarea prezice și explică greșelile pe care studentul le va comite din cauza interferenței limbii materne în procesul de învățare a limbii engleze. Rezultatele acestei analize

îmbogățesc atât teoria, cât și practica limbii străine [3].

Cunoștințele despre diferențele și asemănările dintre limba maternă și limba engleză sunt necesare atât pentru elevi, cât și pentru studenți, dar la un nivel diferit. A. Chirdeachin [1] susține că influența limbii materne este cauza principală a greșelilor în procesul însușirii celei străine, iar în unele cazuri, intervine și impactul altei limbi străine, învățată anterior ori concomitent cu limba engleză.

În concluzie, se poate spune că relația dintre limba maternă și limba străină, în procesul de studii, are trei aspecte: interferența, transferul pozitiv și folosirea limbii materne ca sursă ajutătoare la învățarea limbii engleze. Necesitatea aprecierii interferenței în procesul de învățare a limbii engleze la diferite niveluri este foarte importantă. Ea apare la diferite niveluri din cauza multilingvismului.

Acest articol a fost scris în cadrul proiectului „TOWARDS EUROPEAN UNIVERSITY LIFELONG LEARNING MODEL IN MOLDOVA-COMPASS”, co-finanțat de Comisia Europeană, prin programul Erasmus+, Nr. 597889-EPP-1-2018-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP.

Bibliografie

1. CHIRDEACHIN, Al. Fonetica limbii engleze. Chișinău: ULIM, 2014.

2. LADO, R. Predarea limbilor. O abordare științifică. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976.
3. TĂTARU, A. Limba română. Specificul pronunțării în contrast cu germana și engleza. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1997.
4. VERDEȘ, M.-R. Formarea competențelor de comunicare în limba engleză la studenții în drept. Teză de doctor în pedagogie. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2018.
5. DE ANGELISS, G, SELINKER, L. Interlanguage Transfer and Completing Linguistic Systems in the Multilingual Mind. În: Cross-linguistic Influence in Third Language Acquisition: Psycholinguistic Perspectives, edited by Jasone Cenoz Britta Hufeisen, Ulrike Jessner. Cleventon: Multicultural Matters, 2001, pp. 42-58.
6. GASS, S., SELINKER, L. Second Language Acquisition: An Introductory Course. Taylor & Francis, 1994.
7. MACARO, E., VANDERPLANK, R., MURPHY, V.A. A Compendium of Key Concepts in Second Language Acquisition. In: The Continuum Companion to Second Language Acquisition, edited by Ernesto Macaro. London: Continuum, 2010, pp. 26-106.
8. NAGY-SZILVESTER, O. Linguistic Transfer in Foreign Language Acquisition. Discourse as a Form of

- Multiculturalism in Literature and Communication. Section of Language and Discourse. Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2015, pp. 739-748.
9. PRIGORSCHI, C., Vasilache C., Didactique du français langue étrangère. Chișinău: Editura Poligrafică Tipografia Centrală, 2006.
 10. ЗИЛЬБЕРМЕН, Л.И. Интерференция языков и методика преподавания иностранного языка на основе родного. В кн.: Преподавание иностранных языков и его лингвистические основы. Москва: Наука, 1972, с. 20-33.
 11. ЗИНДЕР, Л.Р. МАСЛОВ, Ю.С. Л.В. Щерба – лингвист-теоретик и педагог. Санкт-Петербург: Наука, 1982.
 12. ЗЮЗЕНКОВА, О.М. О роли родного языка при обучении иностранному. В кн.: Преподавание иностранных языков и его лингвистические основы. Москва: Наука, 1972, с. 285-292.
 13. Интерференция звуковых систем/Под. ред. Л.В. Бондарко, Л.А. Вербицкой. Ленинград, 1987.
 14. ЩЕРБА, Л.В. Преподавание языков в школе: общие вопросы методики. Санкт-Петербург: Филол. ф-т СПб ГУ, Москва: Изд-кий центр Академия, 2002.
 15. ЩЕРБА, Л.В. Языковая система и речевая деятельность. Санкт-Петербург: СПб ГУ, 2004.
- Lectura – factor decisiv în formarea și dezvoltarea personalității elevilor de vârstă școlară mică**
- Reading – a decisive factor for the young school age pupil**
- Natalia Rufanda, învățătoare de clasele primare,
grad didactic I, IP Gimnaziul nr. 53,
mun. Chișinău**
- ORCID: 0000-0002-5977-8955**
- CZU: 373.3:028**
- DOI: 10.46727/jshs.2021.v49.i3.p74-79**
- Rezumat**
- Lectura constituie unul din factorii decisivi prin care elevul de vârstă școlară mică învață să-și formeze priceperi și deprinderi, să acumuleze aptitudini, dar și să ia atitudine. Un rol primordial în această dezvoltare îl ocupă școala, familia și, bineînțeles, metodele și mijloacele prin care elevii receptează textele.
- Cuvinte-cheie:** lectură, texte literar-artistice, personalitate (a elevilor de vârstă școlară mică), motivație, metode (tradiționale/activ-participative).
- Abstract**
- Reading is one of the decisive factors through which the young school age student